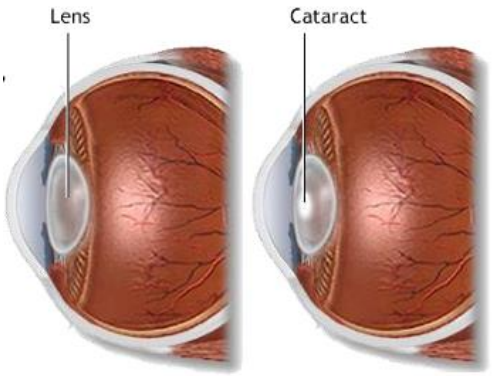
DANE KONTAKTOWE
0413 – 39 33 33
info@maashorstoogkliniek.nl
www.maashorstoogkliniek.nl
Wersja: maj 2026

Zaćma

Niniejsza broszura zawiera informacje na temat zaćmy (cataract). Dotyczy ona przede wszystkim najczęściej występującej postaci zaćmy, czyli zaćmy związanej z wiekiem.

Czym jest zaćma?

W przedniej części oka, tuż za źrenicą, znajduje się przezroczysta soczewka oka. Wraz z wiekiem soczewka ta staje się coraz mniej przejrzysta. W rezultacie widziane obrazy stają się bardziej zamazane, a kolory mniej wyraziste.
Takie zmętnienie soczewki oka nazywane jest zaćmą. Jest to proces, który może wystąpić u każdego wraz z wiekiem.

Przyczyny

Istnieją różne rodzaje zaćmy:

- zaćma związana z wiekiem;
- zaćma wrodzona;
- zaćma powstała w wyniku choroby lub uszkodzenia oka.

Jakie są objawy?

Zaćma związana z wiekiem jest naturalnym procesem starzenia. U niektórych osób zmętnienie soczewki rozpoczyna się już około czterdziestego roku życia, jednak najczęściej pierwsze objawy pojawiają się później.

To, czy zauważą Państwo objawy, zależy od miejsca, w którym rozwija się zmętnienie soczewki, oraz od jego rozległości. Jeśli zmętnienie znajduje się w środku soczewki lub w jego pobliżu, dolegliwości mogą pojawić się stosunkowo szybko. Mogą Państwo na przykład widzieć niewyraźnie lub podwójnie, kolory mogą wydawać się mniej intensywne, a światło może powodować dyskomfort lub olśnienie.

Nagła potrzeba zastosowania znacznie mocniejszych lub słabszych szkieł okularowych również może wskazywać na zaćmę. Z czasem zmiana okularów przestaje poprawiać jakość widzenia.

Zaćma zazwyczaj stopniowo postępuje, a wzrok staje się coraz słabszy. W takiej sytuacji konieczna jest konsultacja z okulistą.

Jeśli widzą Państwo wystarczająco dobrze, aby bez problemów wykonywać codzienne czynności, realizować swoje hobby oraz np. prowadzić samochód, leczenie nie jest jeszcze konieczne. Operacja nie musi więc zostać wykonana od razu. Należy jednak liczyć się z możliwością przeprowadzenia operacji zaćmy w przyszłości. Zaćma nie cofa się, a wzrok z czasem stopniowo się pogarsza.

Po rozpoznaniu początkowej zaćmy wskazana jest kontrola w przypadku nasilenia dolegliwości. Gdy zaćma zacznie znacząco przeszkadzać, wzrok można poprawić poprzez operację. Termin zabiegu można ustalić wspólnie z okulistą lub optometrystą.

Jak rozpoznaje się zaćmę?

Aby stwierdzić, czy rzeczywiście występuje zaćma związana z wiekiem, okulista lub optometrysta bada oczy za pomocą lampy szczelinowej. Lampa ta emituje wąską wiązkę światła, umożliwiającą ocenę przedniej części oka, gdzie znajduje się soczewka.

Za pomocą lampy szczelinowej można stwierdzić, czy w soczewce występują zmętnienia oraz określić stopień rozwoju zaćmy. Okulista ocenia również ostrość wzroku oraz ogólny stan zdrowia oczu.

Jak leczy się zaćmę?

Zaćmę związaną z wiekiem można skutecznie leczyć. Jeżeli pozostałe struktury oka są zdrowe, operacja zaćmy może niemal całkowicie przywrócić ostrość widzenia.

Zabieg wykonywany jest w trybie ambulatoryjnym, w znieczuleniu miejscowym – za pomocą kropli, a czasami zastrzyku w okolicy oka.

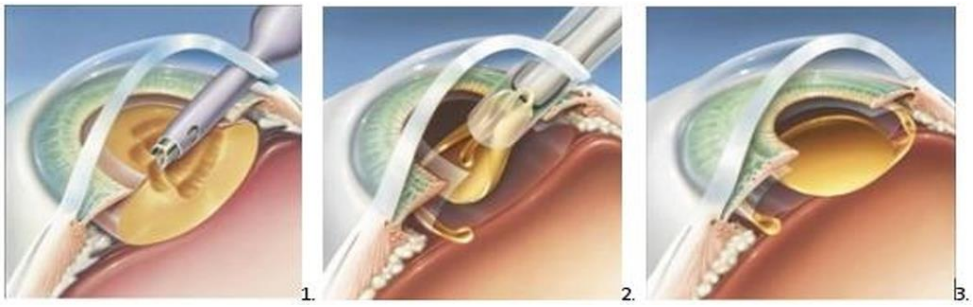
Podczas operacji okulista usuwa zmętniałą naturalną soczewkę oka i zastępuje ją przezroczystą, sztuczną soczewką wewnątrzgałkową. Taka soczewka zasadniczo pozostaje w oku do końca życia.

Operacja zaćmy należy do najczęściej wykonywanych zabiegów na świecie. Może być z powodzeniem wykonywana również u osób w bardzo podeszłym wieku.

Operacja jest jedyną metodą rzeczywistego leczenia zaćmy związanej z wiekiem. Nie istnieją leki, które mogłyby wyleczyć zaćmę.

Podczas operacji

Zmętniała soczewka oka zostaje usunięta przy użyciu ultradźwięków. Odbywa się to przez otwór o wielkości kilku milimetrów wykonany w rogówce (rysunek 1). Sztuczna soczewka zostaje umieszczona w pozostawionej torebce soczewki (rysunki 2 i 3).

Po operacji

W pierwszych dniach rogówka może być jeszcze lekko zmętniała, przez co widzenie może nie być od razu dobre. Jest to normalny skutek operacji.

Po operacji należy stosować krople do oka zgodnie z zaleceniami własnego okulisty. Okulista poinformuje Państwa również o innych zasadach postępowania po zabiegu.

Pacjenci, którzy przed operacją stosowali krople obniżające ciśnienie wewnątrzgałkowe, powinni kontynuować ich stosowanie po operacji, chyba że okulista wyraźnie zaleci inaczej.

Pozostała wada wzroku po operacji zaćmy

Zasadniczo dąży się do tego, aby po operacji zaćmy pacjent był w jak najmniejszym stopniu zależny od okularów. Dlatego przed operacją wykonywany jest pomiar soczewki oka. Na jego podstawie obliczana jest moc wszczepianej sztucznej soczewki, tak aby po operacji wada wzroku do dali była możliwie jak najmniejsza.

Okulista nie może jednak zagwarantować w 100%, że nawet po perfekcyjnie przeprowadzonej operacji pacjent będzie widział ostro bez okularów. Najczęściej nadal potrzebne są okulary do czytania.

W niektórych sytuacjach można wspólnie z okulistą zdecydować, aby po operacji możliwe było dobre widzenie z bliska bez okularów. W takim przypadku potrzebne będą jednak okulary do dali. Wybór zależy między innymi od wady wzroku przed operacją oraz Państwa nawyków związanych z czytaniem.

Po operacji pierwszego oka wada wzroku może ulec znacznej zmianie. Podczas pierwszej wizyty kontrolnej należy omówić z optometrystą, czy dotychczasowe okulary wymagają dostosowania. Jeśli różnica pomiędzy obojgiem oczu stała się bardzo duża, należy omówić z optometrystą dostępne możliwości.

Specjalne soczewki wewnątrzgałkowe

W ostatnich latach opracowano specjalne soczewki wewnątrzgałkowe, których celem jest dalsze zmniejszenie zależności od okularów po operacji zaćmy.

Należą do nich tzw. soczewki toryczne, których celem jest zmniejszenie lub całkowite skorygowanie astygmatyzmu.

Dostępne są również soczewki wieloogniskowe, których zadaniem – podobnie jak w przypadku okularów progresywnych – jest poprawa widzenia zarówno z daleka, jak i z bliska.

Specjalne soczewki nie mogą być stosowane u każdego pacjenta. Mogą również powodować określone działania niepożądane, takie jak kolorowe pierścienie wokół źródeł światła lub olśnienia. W niektórych sytuacjach mimo zastosowania takiej soczewki nadal konieczne mogą być okulary do czytania.

Soczewki te nie są jeszcze stosowane wszędzie. Ponieważ specjalne soczewki nie należą do standardowej opieki refundowanej przez ubezpieczenie, często wymagają dodatkowej opłaty. Należy liczyć się z kosztem wynoszącym kilkaset euro lub więcej za każde oko.

Jeśli są Państwo zainteresowani specjalnymi soczewkami i akceptują możliwość poniesienia dodatkowych kosztów, prosimy zapytać swojego okulistę o możliwości odpowiednie w Państwa sytuacji.

Ryzyko związane z operacją zaćmy

Ogólnie ryzyko powikłań podczas operacji zaćmy jest niewielkie. Krwawienie lub zakażenie mogą jednak spowodować trwałe pogorszenie wzroku. Ryzyko ich wystąpienia jest bardzo małe – około 1–2 przypadków na 1000 operacji.

Jeżeli po operacji zaćmy zauważą Państwo wyraźne pogorszenie widzenia, a oko stanie się bardziej czerwone i bolesne, należy natychmiast skontaktować się z okulistą lub pełniącym dyżur lekarzem zastępującym okulistę.

W około 1–2 przypadkach na 100 operacji zabieg jest technicznie trudniejszy niż przewidywano. W części przypadków pacjent tego nie zauważa, a oko goi się równie dobrze jak po standardowym zabiegu. W innych przypadkach proces gojenia trwa dłużej, jednak końcowa ostrość wzroku nadal może być bardzo dobra.

W pojedynczych przypadkach nie udaje się usunąć wszystkich pozostałości soczewki lub wszczepić sztucznej soczewki bezpośrednio podczas zabiegu. Bardzo rzadko konieczna jest wtedy druga operacja wcześniej operowanego oka.

Przejściowe problemy po operacji, które zazwyczaj dobrze reagują na leczenie kroplami i/lub tabletkami, to między innymi:

- podwyższone ciśnienie wewnątrzgałkowe, które czasami może powodować ból;
- obrzęk plamki żółtej siatkówki, który może powodować pogorszenie ostrości wzroku.

Po operacji zaćmy zwiększa się również ryzyko odwarstwienia siatkówki. Jeżeli zauważą Państwo błyski światła i/lub plamki albo narastający ubytek pola widzenia, należy skontaktować się z okulistą.

Czym jest zaćma wtórna?

Po operacji zaćmy może powstać nowe zmętnienie. Może się wtedy wydawać, że zaćma powróciła. Jest to tzw. zaćma wtórna, która najczęściej rozwija się dopiero kilka miesięcy lub lat po operacji.

Zaćmę wtórną można leczyć za pomocą lasera YAG. Podczas zabiegu laser tworzy otwór w zmętniałej tylnej torebce soczewki. Zabieg jest bezbolesny. Najczęściej pacjent słyszy jedynie charakterystyczne odgłosy i widzi błyski światła.

Jak przebiega operacja zaćmy w Maashorst Oogkliniek?

Po podjęciu wspólnie z okulistą decyzji o operacji zaćmy przed zabiegiem odbywa się kontrola przedoperacyjna przeprowadzana przez okulistę lub – na Państwa życzenie – przez chirurga, który będzie wykonywał operację.

Przy zapisie na operację zaćmy podpisują Państwo formularz zgody dla apteki. W dniu operacji otrzymają Państwo torbę z potrzebnymi lekami. Jej zawartość opisano poniżej.

Jeżeli uważają Państwo, że po operacji nie będą w stanie samodzielnie zakraplać oka, należy wcześniej zorganizować pomoc, na przykład osoby z organizacji świadczącej opiekę domową w Państwa okolicy.

Apteka sprawdzi, czy leki stosowane w związku z operacją zaćmy można bezpiecznie łączyć z innymi przyjmowanymi przez Państwa lekami. W razie potrzeby farmaceuta przekaże informacje dotyczące stosowania leków. W większości takich przypadków otrzymają Państwo pisemną informację.

Zawartość torby

- 1 butelka kropli do oczu Predforte (prednizolon);
- 1 butelka kropli do oczu Yellox (bromfenak);
- 1 tabletka Diamox 250 mg (acetazolamid);
- broszura dotycząca zaćmy;
- schemat stosowania kropli.

Ważne

- Po operacji nie mogą Państwo samodzielnie prowadzić samochodu do domu. Należy zorganizować osobę, która odbierze Państwa po operacji.
- Po operacji należy zakraplać oko zgodnie z zaleceniami okulisty. Jeżeli już przed zabiegiem wiedzą Państwo, że nie będą w stanie robić tego samodzielnie, należy wcześniej zorganizować pomoc.
- Biżuterię należy pozostawić w domu. Ze względów higienicznych podczas operacji należy zdjąć wszystkie pierścionki (również obrączkę), kolczyki typu piercing oraz kolczyki w uszach. Na oddziale nie ma sejfu.
- Nie należy stosować makijażu. Podczas operacji monitorowany jest kolor skóry twarzy. Makijaż uniemożliwia prawidłową ocenę.

Czy trzeba być na czczo?

Przed tą operacją nie trzeba być na czczo.

Oznacza to, że przed przyjazdem do kliniki mogą Państwo normalnie jeść i pić. Przyjmowane na co dzień leki można również zażyć w zwykły sposób.

<u>Dzień operacji</u>

Zgłoszenie się w lokalizacji Schijndel
O ustalonej godzinie należy zgłosić się w recepcji lub zająć miejsce w poczekalni w Medisch Centrum w Schijndel.

Adres:
Medisch Centrum Schijndel
Steeg 6
5482 WN Schijndel

Przygotowanie
W sali przygotowawczej wykonywane są czynności przygotowujące do operacji.

Otrzymają Państwo krople powodujące rozszerzenie źrenicy.

Podczas operacji mogą Państwo pozostać we własnym ubraniu. Otrzymają Państwo czepek.

Kiedy nadejdzie Państwa kolej, członek zespołu operacyjnego przyjdzie po Państwa.

Należy więc liczyć się z pobytem w naszej placówce trwającym około 1,5–2 godzin.

Znieczulenie
Przed zabiegiem otrzymają Państwo znieczulenie. W większości przypadków stosuje się znieczulenie w postaci kropli. Czasami jednak konieczne może być zastosowanie znieczulenia w formie zastrzyku. Jeśli będzie ono potrzebne, lekarz prowadzący omówi to z Państwem przed zabiegiem.

Znieczulenie kroplami
Operacja zaćmy prawie zawsze odbywa się w znieczuleniu miejscowym.

Ważne jest, aby podczas operacji mogli Państwo przez około 30 minut leżeć nieruchomo i płasko na plecach.

Bezpośrednio przed operacją do operowanego oka zostanie podana pierwsza kropla znieczulająca. Następnie zostaną Państwo przewiezieni na salę operacyjną, gdzie asystentka operacyjna poda kolejne krople znieczulające.

Zazwyczaj operacja jest bezbolesna. Jeśli mimo wszystko pojawi się dyskomfort lub ból, w razie potrzeby zostaną podane dodatkowe leki przeciwbólowe.

Znieczulenie w formie zastrzyku (jeśli dotyczy)
Okulista podaje środek znieczulający za pomocą zastrzyku wykonanego ukośnie obok i poniżej oka. Ukłucie może być bolesne, ale trwa to bardzo krótko.

Następnie oko staje się niewrażliwe na ból i nieruchome. Nie odczuwają Państwo już bólu i nie mogą poruszać okiem. W czasie działania znieczulenia widzenie w tym oku może również czasowo zaniknąć.

Na oko zostanie nałożona uciskowa osłona, aby środek znieczulający mógł odpowiednio zadziałać. Osłona jest mocowana opaską wokół głowy i pozostaje na miejscu przez około 10 minut.

Zastrzyk wykonywany jest w sali przygotowawczej. Gdy oko zostanie odpowiednio znieczulone, członek zespołu operacyjnego zabierze Państwa na salę operacyjną.

<u>Operacja</u>
Podczas operacji okulista usuwa zmętniałą soczewkę z oka i zastępuje ją sztuczną soczewką (soczewką wewnątrzgałkową).

Podczas operacji zostaną Państwo przykryci specjalną serwetą operacyjną, przy czym odsłonięte pozostanie wyłącznie operowane oko.

Przez cały czas pozostają Państwo na tym samym fotelu, leżąc całkowicie płasko, poziomo na plecach.

Po operacji

Oko nie powinno boleć. Czasami może występować uczucie podrażnienia.

Po operacji zaćmy nie otrzymują już Państwo osłony na oko i nie jest ona również zakładana bezpośrednio po zabiegu. Nie trzeba więc zakrywać operowanego oka.

Otrzymają Państwo oczywiście instrukcje dotyczące pielęgnacji pooperacyjnej i stosowania kropli do oczu.

Cztery godziny po operacji należy przyjąć jedną tabletkę Diamox (acetazolamid) 250 mg, popijając niewielką ilością wody. Tabletka obniża ciśnienie w oku.

Następnego ranka należy rozpocząć stosowanie kropli zgodnie ze schematem. Otrzymają Państwo osobny formularz ze schematem stosowania kropli do zabrania do domu.

Około 4 tygodnie po operacji zaćmy odbywa się końcowa kontrola u optometrysty. Podczas tej wizyty zostanie również zmierzona wada wzroku operowanego oka.

W pierwszym tygodniu po operacji oko może być lekko podrażnione i bardziej łzawić. Możliwe jest uczucie, jakby w oku znajdował się piasek. Objawy te stopniowo ustępują.

Jeżeli oko nadal jest wrażliwe lub bolesne, można zastosować lek przeciwbólowy, taki jak paracetamol.

Niektórzy pacjenci widzą bardzo dobrze bezpośrednio po operacji, podczas gdy u innych przez pewien czas utrzymuje się zamglone widzenie. Zazwyczaj ustępuje ono samoistnie i jest częścią normalnego procesu gojenia.

Zalecenia po powrocie do domu

- Przez pierwsze 3 tygodnie nie wolno dopuścić do dostania się wody do oka. Należy zachować ostrożność podczas mycia włosów.
- Nie wolno pływać!
- Przez pierwsze 2 tygodnie po operacji nie wolno pocierać oka.
- Należy zachować ostrożność podczas schylania się i/lub podnoszenia ciężarów. Nie należy się nadmiernie forsować.
- Do ruchu drogowego (jazda na rowerze i prowadzenie samochodu) można powrócić, gdy widzenie obojgiem oczu jest wystarczające, po konsultacji z optometrystą/okulistą.
- Przez 2 tygodnie nie należy stosować makijażu na operowane oko.
- Można podróżować samolotem, jeżeli podczas operacji nie wystąpiły żadne powikłania.
- Krople do oczu należy stosować przez 4 tygodnie.
- Nigdy nie należy dotykać oka końcówką butelki z kroplami ani naciskać na oko.
- Podczas zakraplania należy odciągnąć dolną powiekę w dół (patrz instrukcja zakraplania). Podanie jednej kropli za dużo nie jest szkodliwe.

- Kropli nie trzeba stosować dokładnie o określonych godzinach. Ważne jest przede wszystkim możliwie równomierne rozłożenie ich stosowania w ciągu dnia.
- Przy stosowaniu dwóch różnych rodzajów kropli należy zachować między nimi odstęp 5 minut.
- Jeśli stosują Państwo leki przeciwjaskrowe, należy rozpocząć ich ponowne stosowanie następnego dnia po operacji, w taki sam sposób jak wcześniej.
- Następnego dnia po operacji mogą Państwo, po konsultacji z optometrystą/okulistą, powrócić do codziennych czynności.

Kiedy należy się z nami skontaktować?

Jeżeli w pierwszym tygodniu po operacji wystąpi jedna z poniższych sytuacji:

- silny i nasilający się ból oka, który nie ustępuje po zastosowaniu paracetamolu;
- narastające zaczerwienienie operowanego oka;
- nagłe, znaczne pogorszenie widzenia w operowanym oku;
- nudności i wymioty;
- błyski światła wraz z poruszającymi się plamkami lub ograniczenie pola widzenia.

Schemat stosowania kropli po operacji zaćmy w Maashorst Oogkliniek

Liczba kropli i okres ich stosowania mogą być indywidualnie dostosowane do pacjenta.

Kolejność stosowania kropli można wybrać samodzielnie, pod warunkiem zachowania co najmniej 5 minut przerwy pomiędzy dwoma rodzajami kropli.

Diamox: przyjąć tabletkę 4 godziny po operacji.
Predforte krople do oczu: 2 razy dziennie przez 4 tygodnie. Yellox krople do oczu: 2 razy dziennie przez 4 tygodnie.

Instrukcja zakraplania oczu

1. Dokładnie umyć ręce.
2. Odchylić głowę do tyłu i spojrzeć w górę.
3. Odciągnąć dolną powiekę w dół.
4. Trzymać butelkę z kroplami pionowo nad okiem.
5. Wpuścić kroplę do oka lub na wewnętrzną stronę dolnej powieki. Jeśli przypadkowo wpadną dwie krople, nie jest to problem – nadmiar płynu wypłynie z oka.
6. Następnie zamknąć oko i palcem ucisnąć punkt łzowy znajdujący się przy wewnętrznym kąciku dolnej powieki.
7. Nie dotykać oka butelką.

W razie potrzeby można kupić pomocnicze urządzenie do zakraplania oczu. Jest ono dostępne w aptece.

Czy mają Państwo jeszcze pytania?

Nie wszystkie informacje zawarte w niniejszej broszurze muszą mieć zastosowanie w Państwa sytuacji.

Jeżeli po przeczytaniu broszury mają Państwo jeszcze pytania, prosimy o kontakt z Maashorst Oogkliniek.

Maashorst Oogkliniek jest dostępna w dni robocze w godzinach 8:15–12:15 oraz 13:00–17:00 pod numerem:

0413 – 39 33 33

Poza godzinami pracy, w nagłych przypadkach, jesteśmy dostępni pod numerem:

0413 – 39 33 00

Niniejsza broszura została opracowana pod redakcją Komisji ds. Informacji dla Pacjentów Holenderskiego Towarzystwa Okulistycznego (NOG), 2011.